

Munnbind, åndedrettsvern og øyebeskyttelse

Forfatter: Kathrin Enebakk, Ann Iren Kjønnøy, Arnold Måsøval-Jensen, Annlaug Ellinor Rakvåg, Unni Margaret Skare, Inger Anne Tusvik
Godkjent av: Odd Jarle Veddeng

Gyldig fra:
13.05.2016
Revisjonsfrist:
13.05.2018

Revisjon:
2.2
ID: 6622

Frist for revisjon av dette dokumentet er passert.

Hensikt

Beskytte smitteutsatt pasient.
Beskytte personalet mot smitte.

Omfang

Alle som behandler og er i nær kontakt med pasienter som er i en smitteutsatt situasjon (peroperativt, sterkt nedsatt immunforsvar).

Alle som arbeider med aseptiske prosedyrer.

Alle som arbeider med smittepasienter, i henhold til isolasjonsregimer for infeksjons-sykdommer. Se prosedyre: Infisert/ kolonisert pasient

Ved situasjoner der det kan forventes sprut/aerosol av biologisk materiale eller desinfeksjonsmidler.
Se prosedyre: [Basale smittevernrutiner \(standardtiltak\)](#)

Handling

Indikasjoner for bruk av munnbind

- Ved opphold i rom med smitteisolert pasient hvor smitten kan skje ved inhalasjon.
- Ved nærkontakt (1 m. avstand) med pasienter som hoster eller nyser.
- Ved arbeidsoperasjoner med fare for dråpesmitte eller sprut/ søl av blod eller kroppsvæsker.
- Ved utførelse av aseptiske prosedyrer som, innleggelse av SVK og epiduralkatetre, organ- og leddpunksjoner mm.
- På operasjonstuer der operasjons-forberedelsene har startet eller når sterile instrument er pakket ut. Munnbind skal brukes under hele operasjonen og skal dekke evt. skjegg. CDC. Kategori 1B Se retningslinjer "Forebygging av postoperative infeksjoner"

Du har ikke tilgang til dokument med ID 4535

- Ved stell av SVK
- Ved skifting på store, åpne, og rene sår
- Ved pleie av pasienter som er svært mottakelige for infeksjoner
- Ved oppdekking av sterile instrumenter og sterilt utstyr til prosedyrer der det stilles strenge krav til aseptikk
- Ved istandgjøring/ kobling av infusjonssett og kraner som skal kobles til SVK og epidural hos immunsupprimerte pasienter.
- Ved tilsetning til total parenteral ernæring (TPN) løsninger.
- Ved tilberedning av desinfeksjonsløsninger der dette anbefales av produsent.

Hvordan bruke munnbind

- Fest munnbindet slik at nese og munn dekkes og det blir minst mulig lekkasje til sidene.
- Håndhygiene når munnbindet er tatt på.

- Berør ikke munnbindet under bruk, da det er stor fare for å forurense hendene.
- Unngå unødig prating. Fuktig munnbind gir økt motstand og dermed økt lekkasje.
- Skift munnbind når det er fuktig/ etter 2-3 timers bruk. Brukt munnbind er å betrakte som infisert materiale og det skal kastes straks det er tatt av.
- Munnbind må aldri puttes i lommen og brukes på nytt eller bli hengende rundt halsen.
- Munnbind skal fjernes umiddelbart etter bruk når man forlater situasjoner hvor munnbind er påkrevd.
- Håndhygiene når munnbindet er kastet.
- Personale som har luftveisinfeksjoner bør være ekstra nøye med bruk av munnbind ved undersøkelses-, behandlings- og pleieprosedyrer.

Indikasjoner for bruk av åndedrettsvern

Brukes ved luftsmitte og ved prosedyrer som forårsaker smittefarlige aerosoler.

- Smitteførende lungetuberkulose
- Kopper
- Varicella, hvis ikke immun
- Meslinger, hvis ikke immun
- Sars
- Ved laserbehandling
- Influensa (ved aerosoldannende prosedyrer, som intubering, bronkoskopering, suging eller obduksjon)
- Ny pandemisk influensa (varslet av myndighetene); når man går inn på rommet

Hvordan bruke åndedrettsvern med ventil

- Bøy nesebøylene på øvre delen av masken, og brett den ut slik at masken blir formet som en kopp.
- Trekk først den nedre stroppen under ørene, så den andre over ørene.
- Tilpass masken til ansiktet og sørg for at maskens nedre del dekker godt under haken.
- Nesebøylene formes etter neseryggen.
- Kontroller maskens tilpasning til ansiktet. Dekk masken med begge hender. Trekk pusten dypt. Hvis du merker lekkasje, må du justere på nytt.
- Det anbefales å skifte åndedrettsvern etter 4-5 timers bruk.

Øyebeskyttelse: Visir/ beskyttelsesbriller.

- Øyebeskyttelse i form av visir eller beskyttelsesbriller brukes ved fare for sprut av kroppsvæsker. For eksempel ved intubering, bronkoskopering, suging, bruk av forstøverutstyr og liknende
- Brukes ved operasjoner der det brukes hammer og ossillerende sag.

Referanser

- Isoleringsveilederen, Folkehelseinstituttet og Sosial og helsedirektoratet 2004. [Isoleringsveileder](#)
- Forskrift om utførelse av arbeid, FOR-2013-06-18-658. [Lovdata](#)
- Forskrift om tiltaksverdier og grenseverdier for fysiske og kjemiske faktorer i arbeidsmiljøet samt smitterisikogrupper for biologiske faktorer, FOR-2013-01-07-12. [Lovdata](#)

Relaterte dokument i HNRs kvalitetssystem

 Vern av arbeidstakere mot farer ved arbeid med biologiske faktorer - risikovurdering

Illustrasjoner – Munnbind / Åndedrettsvern:

<p>Hvordan ta på seg munnbind</p> <ul style="list-style-type: none"> • Plasser munnbind over nese, munn og hake • Tilpass metallbøylen over neserygg slik at munnbindet sitter godt • Fest båndene/strikk • Tilpass munnbindet så det sitter korrekt og godt <p><small>Kilde: Skisser fra CDC</small></p>	<p>Fjerne munnbind</p> <ul style="list-style-type: none"> • Løsne det nederste festebåndet deretter det øverste • Fjern fra ansiktet • Kastes • Utfør håndhygiene <p><small>Kilde: Skisser fra CDC</small></p>
<p>Hvordan ta på seg åndedrettsvern</p> <ul style="list-style-type: none"> • Velg et godkjent åndedrettsvern • Plasser over nese, munn og hake • Tilpass metallbøyle over neserygg • Fest åndedrettsvernet • Tilpass så åndedrettsvernet sitter korrekt og godt • Utfør tetthetstesting <ul style="list-style-type: none"> – Innhaler – åndedrettsvernet vil trekke seg sammen rundt nesene – Pust ut – kontroller for lekkasje rundt ansiktet <p><small>Kilde: Skisser fra CDC</small></p>	<p>Fjerne åndedrettsvern</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dra den nederste strikken over hodet først • Fjern så den øverste strikken • Kastes • Utfør håndhygiene <p><small>Kilde: Skisser fra CDC</small></p>

Bakgrunn

Munnbind er ment for å holde tilbake mikroorganismer i utåndingsluften fra brukeren for å beskytte pasienten mot å få infeksjon. Munnbind skal være CE-merket iht. Direktivet for medisinsk utstyr, 93/42 i klasse 1. Åndedrettsvern skal være godkjent iht. Direktiv for personlig verneutstyr, 89/686 EØF og hvert produkt skal CE-merkes med godkjenning / registreringsnummer fra et EU oppnevnt teknisk kontrollorgan, samt beskyttelseskategorien for eksempel FFP3 som gir høyeste grad av beskyttelse. Alle typer munnbind, også de såkalte "lasermunnbind" med knytting er ikke godkjent som personlig beskyttelsesutstyr for ånderettsorganet. Ved fare for eksponering av luftbårne bakterier, virus og sopp skal det brukes godkjent åndedrettsvern FFP3, NS-EN 149:2001/AC2002. I 2005 kom en ny standard for munnbind, NS-EN 14683:2005, som omhandler filtereffektivitet (type 1 eller 2) mot bakterier (BFE), pustemotstand og væskeavvisning (R).

HMR har flere godkjente munnbind (NS-EN 14683:2005) der noen typer har strikk rundt ørene og andre har knytting, samt munnbind med visir.